

Sygn. akt IV KK 200/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 lutego 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Rafał Malarski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Zbigniew Puskarski

Protokolant Danuta Bratkrajc

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Barbary Nowińskiej

w sprawie **Ł. W.**

dot. wyroku łącznego

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 19 lutego 2013 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę

od wyroku Sądu Okręgowego w P.

z dnia 20 marca 2012 r.,

utrzymującego w mocy wyrok łączny Sądu Rejonowego w J.

z dnia 17 listopada 2011 r.,

**uchyła zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w J., wyrokiem łącznym z 17 listopada 2011 r., m.in. połączył orzeczone wobec Ł. W. czterema prawomocnymi wyrokami tego sądu kary – karę łączną 8 miesięcy pozbawienia wolności powstałą z połączenia dwóch kar

jednostkowych w wymiarach 8 i 4 miesięcy, karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności oraz dwie kary po roku pozbawienia wolności (pierwotnie wykonanie wszystkich kar warunkowo zawieszono na okresy próby 3 lat, ale w dniu 17 maja 2011 r. zarządzono ich wykonanie) – w jedną karę łączną 4 lat pozbawienia wolności.

Skazany złożył po wniesieniu apelacji wnioski o sprowadzenie go z zakładu penitencjarnego na rozprawę odwoławczą. Żądanie to spotkało się z odmową i w rozprawie odwoławczej przed Sądem Okręgowym w P. w dniu 20 marca 2012 r., podczas której zapadł wyrok utrzymujący w mocy pierwszoinstancyjne orzeczenie i uznający apelację za oczywiście bezzasadną, nie brał udziału ani skazany, ani prawidłowo zawiadomiony o terminie czynności jego obrońca z urzędu.

Kasację od prawomocnego wyroku sądu odwoławczego złożył obrońca z urzędu. Podnosząc zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść wyroku naruszenia art. 85 i 86 § 1 k.k. - polegającego na przekroczeniu w wyroku łącznym sumy kar pozbawienia wolności podlegających łączeniu, która wynosiła 3 lata i 10 miesięcy – wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w P. do ponownego rozpoznania.

Prokurator Prokuratury Okręgowej w pisemnej odpowiedzi na kasację w całej rozciągłości poparł wyrażone w niej stanowisko.

Obecny na rozprawie kasacyjnej prokurator Prokuratury Generalnej wyraził pogląd, że wprawdzie kasacja odznacza się oczywistą bezzasadnością, niemniej z uwagi na uchybienie z art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 451 k.p.k. należy zawarte w kasacji żądanie uwzględnić.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Abstrahując od granic zaskarżenia kasacyjnego i podniesionego przez obrońcę zarzutu, Sąd Najwyższy rozpoznał sprawę w zakresie szerszym, stwierdzając wystąpienie bezwzględneho powodu odwoławczego, który skutkował uwzględnieniem kasacji (art. 536 k.p.k.).

Zgodnie z art. 573 § 2 zd. 1 k.p.k. stawiennictwo osobiste skazanego na rozprawie w przedmiocie wyroku łącznego nie jest obowiązkowe, chyba że sąd postanowi inaczej. Respektując regułę wykładni językowej *lege non distinguente*, trzeba powiedzieć, że w przepisie tym chodzi zarówno o rozprawę przed sądem pierwszej instancji, jak i o rozprawę odwoławczą. Jeśli sąd drugiej instancji nie uzna obecności na rozprawie skazanego pozbawionego wolności za konieczną,

wówczas odpowiednie zastosowanie, w myśl art. 573 § 2 zd. 2 k.p.k., znajduje art. 451 k.p.k.; porównanie przepisu odsyłającego z przepisem odesłania prowadzi do wniosku, że chodzi tu o zastosowanie wprost. Wolno zatem powiedzieć, że złożenie przez skazanego pozbawionego wolności wniosku o sprowadzenie go na rozprawę apelacyjną sprawia, iż jego obecność na niej staje się obowiązkowa, przy czym w razie oddalenia wniosku obligatoryjny staje się udział w rozprawie obrońcy (zob. wyr. SN z 20 kwietnia 2006 r., IV KK 43/06, R-OSNKW 2006, poz. 881; post. SN z 3 grudnia 2007 r., V KK 448/06, LEX nr 361429).

Konkludując: **przeprowadzenie rozprawy odwoławczej w sprawie dotyczącej wyroku łącznego bez udziału skazanego pozbawionego wolności, którego wniosek o sprowadzenie na tę rozprawę został nieuwzględniony, oraz pod nieobecność jego obrońcy – wbrew dyspozycji art. 451 k.p.k., który znajduje tu w myśl art. 573 § 2 zd. 2 k.p.k. wprost zastosowanie – stanowi bezwzględne uchybienie określone w art. 439 § 1 pkt 10 *in fine* k.p.k.**

Przechodząc na grunt konkretnej sprawy: skoro Ł. W. pozbawiony wolności złożył wniosek o sprowadzenie go na rozprawę odwoławczą (k. 84), a Sąd Okręgowy w P. żądanie to oddalił (k. 86), to przeprowadzenie w dniu 20 marca 2012 r. rozprawy odwoławczej zakończonej wyrokiem, gdy nie był obecny ani skazany, ani jego obrońca z urzędu (k. 95), należało uznać za bezwzględne uchybienie, o którym mowa w art. 439 § 1 pkt 10 *in fine* k.p.k. Oczywiście więc koniecznością stało się uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi *ad quem* do ponownego rozpoznania w postępowaniu apelacyjnym (art. 537 § 2 k.p.k.).

Sąd Najwyższy ograniczył rozpoznanie kasacji tylko do podlegającego uwzględnieniu z urzędu bezwzględnego uchybienia, gdyż rozpoznanie w tym zakresie było wystarczające do wydania wyroku, a rozpatrywanie zarzutu podniesionego w kasacji byłoby przedwcześnie (art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k.). Niemniej trzeba tu zaapelować, aby zagadnienie górnej granicy kary orzekanej w wyroku łącznym nie uszło uwagi sądu odwoławczego, ale stało się przedmiotem wnikliwych rozważań. Innymi słowy, w powtórnym postępowaniu odwoławczym zajdzie potrzeba wypowiedzenia się sądu *ad quem*, czy górną granicę kary orzeczonej w wyroku łącznym stanowi suma wszystkich kar jednostkowych, a więc i poszczególnych kar jednostkowych wchodzących w skład kary łącznej zawartej w wyroku podlegającym łączeniu, czy też kara łączna z

wyroku objętego wyrokiem łącznym nie podlega rozpadowi i w stanie nienaruszonym stanowi podstawę obliczenia sumy kar. Sąd Najwyższy, uwzględniając zasadę samodzielności jurysdykcyjnej przewidzianą w art. 8 § 1 k.p.k., powstrzymał się od wyrażenia wiążącego sąd drugiej instancji zapatrywania prawnego, sygnalizując tylko, że aktualnie zdaje się dominować w judykaturze linia interpretacyjna nakazująca traktować górną granicę kary orzekanej w wyroku łącznym jako sumę kar jednostkowych (zob. wyr. SN z 3 marca 2008 r., V KK 467/07, LEX nr 406949).